



**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 50. A balneis, epulis lautioribus, spectaculis, & vxore baptizatos octo diebus abstinuisse, & quamobrem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

veterum testimoniis noua adiicere, stat sententia, veteris moris vestigium esse, cum in Ecclesia Mediolanensi Archiepiscopus, vel Canonici per octo Paschatis dies ad fontem magna pompa, & religione procedunt. Si autem quaras, unde illa pia consuetudo deriuarit, nihil mihi probabilius occurrit, quam à mulierum Hebræarum exemplo desumptam esse: quæ, posteaquam Pharaonis voraginibus submersus est, septem diebus littora circumierunt, cantantes, & Deum laudibus celebrantes.

Supplicationem obsecundi ad fontem baptismalem uenigim in Ecclesia Ambrosiana.

A balneis, epulis lautioribus, spectaculis, & uxore baptizatos octo diebus abstinuisse, & quamobrem.

CAP. L.

Verum enim uero hos dies baptizati tam pie, ac sanctè colebant, ut, præter psalmos, hymnosque, & alia pietatis Christianæ officia, etiam singularis abstinentiæ non leuia argumenta præberent. abstinabant nimirum à balneis, epulis lautioribus, spectaculis, & re uxoria. De primo abstinentiæ genere Tertulliani testimonium extrat lib. de coron. milit. ca. 3. cum inquit: *inde suscepti, lactis, & mellis concordiam prægustamus, ex eaque die lauacro quotidiano per rotam hebdomadam abstinemus.* Nec aliud indicant, quæ de chrismatis unctiōne octo diebus conseruata Ordo Romanus tradidit in S. Paschate tit. de obseruanda unctiōne chrismatis: *quanto autem tempore generaliter*

Baptizati abstinebant per octo dies à balneis, epulis, spectaculis, & uxore.

ab Ecclesia celebratur aduentus spiritus sancti super
Apostolos, tanto tempore debet seruari unctio chris-
matis apud vnumquemque, qui accipit manus im-
positionem. Cætera Concilium Carthaginense

Ratio, cur
baptizati
abstinentia
vterentur.

III. docuit cap. 86. cum habet: Neophyti ali-
quandiu à lautioribus epulis, & spectaculis, & con-
iugibus abstineant. Neq; vero vlla alia fuit cau-
sa, quare id statui necesse fuerit, nisi vt bapti-
zati à dæmonis æstu liberarentur, quo ille ne-
fariè agentes vexare solebat. quemadmodum
Glossa in Grat. de consec. dist. 5. cap. 12. testa-
tur his verbis: quia nuper baptizatos dissolute vi-
uentes solebant demones energumenos, id est, arrepti-
rios facere, ideo subiungit, à quibus neophyti debeant
abstinere. Sed, quo facilius possit existimari,
quante pietatis argumentum fuerit, à balneis
abstinere, (nam Epularum, coniugis, & spe-
tacularum abstinentia satis ipsa patet) pla-
cet hoc loco breuiter adnotare, veteres Chri-

Balnea pu-
blice Chri-
stianis &
Gentilibus
quotidie
in vsu loco
voluptatis.

stianos non minus, quam Gentiles, quotidie
publicis balneis voluptatis loco vsos fuisse.
Quod testantur plurima Patrum testimonia.
Author enim Constit. Apostol. lib. 1. ca. 7. viris
non quidem lauare, sed cum mulieribus pro-
hibet: vt omnis offensionis causa tollatur: in-
bulans autem in foro, & lauare volens, vtere viri
balneo, ne, si nudatum corpus tuum mulieribus tur-
piter aperueris, aut speciem viris non conuenientem
adspexeris, vel irretitus inueniaris, vel ipse in te ir-
retias mulieres, quæ tam facile capiuntur. Et ca. 10.
mulierib. virorū balneis interdicit, ne incau-
tam iuuentutē voluptatis amor irretiat: denudatam
inquit, confusam una cum viris in balneo lotionem.

Multa

Multa enim sunt reia mali. Mulier fidelis cum
 viris ne lauetur, si contigit faciem, ut ab alieno-
 rum virorum adpectu os suum verecunde occultet:
 quomodo nuda cum viris talis mulier in balneum
 intabit? Muliebres si sit balneum, cum pudore ordi-
 nate, & modesto lauet. Hora tibi sit constituta balneo
 decima. Tertullianus etiam lib. de virgin. vela.
 muliebrem mundum enumerans, balnearum
 meminit his verbis: pallium extrinsecus iactent,
 calceum stipant multiformem, plus instrumenti ad
 balneas deferunt, &c. Et S. Cyprianus li. de lapsi-
 eorum consuetudinem arguens, qui per spe-
 ciam penitentiae, balneas frequentabant, ple-
 nus amarum, irarumque exclamat: lamentari
 eum putamus ex toto corde, reuiniis, fletibus, plan-
 ctibus Dominum deprecari, qui ex primo criminis
 die lauacra quotidie celebrat? Simile est illud S.
 Hieronymi Epist. 7. ad Lat. cum in virginum
 lauacra inuehitur: scio, praecipisse quosdam, ne vir-
 go Christianam Eunucho lauet, nec cum maritatis
 seminis. mihi omnino in adulta virgine lauacra di-
 splicent, quae seipsam debet erubescere, & nudam
 videre non posse. Et Epist. ad Salvia. de ferian. vi-
 duit. balnearum calor nouum adolescentiae sangui-
 nem non incendat. Nec praeterit Concilium
 Laodicenum can. 3. muliebres balneas viris
 interdicens: quod non oportet, (eius verba sunt)
 eum, qui est vel clericus, vel exercitatus, in balneo
 cum mulieribus lauari, neque omnem penitus Chri-
 stianum, vel laicum. haec est enim prima apud gentes
 condemnatio. Adiuicio Ioannis Mosci authorita-
 tem, qui cap. 168. prat. spirit. sui temporis mo-
 nachos reprehendens, quod de veteri Patrum

disciplina remittentes, ceterorum more in balneis laurentur, ita scribit: *patres nostri nunquam facies suas lauebant, nos autem lauacra publica, balneaque frequentamus.* Atque hanc Ioannis auctoritatem scio alibi, cum de catechumenorum abstinencia crederemus, à nobis allatam esse, quã hic denuo repetere volumus, vt res, pluribus, & firmiter praesidiis fulta, certio rem fidem inueniat, quin & Constitutionum Apostolicarum lib. 2. cap. 64. auctoritas, quæ ibidem allata est, huc commode transferri poterit, vt planè constet, veteres Christianos voluptatis loco balneis vfos fuisse. E contrario quicumque publici sceleris piaculo ob-

Pœnitentes
abstinebãt
à lauacris.

stricti, mœroris, ac tristitiæ signa exhibere tenebantur, in sordibus, ac squalore versantes, tandiu à lauacris abstinebant, quoad impleto pœnitentiæ tempore, Ecclesiæ communioni redderentur. Expressit hunc morem Tertullianus lib. de pœnitent. cum inquit: *de ipso quoque habitu, ac victu, sacco, ac cineri incubare, corpus sordibus obscurare, animum mœroribus deuere.* Et lib. aduers. Psychic. cap. 1. arguunt nos, quod ieiunia propria custodiamus, quod stationes plerumque in Vesperam producamus, quod etiam xerophagas obseruemus, siccantes cibum ab omni carne, & omni iurulentia, & vuidioribus quibusque pomis, ne quid vinositatis vel edemus, vel potemus, lauacris

Ieiunantes
Christi
cibus sic
vescebãtur.

quoque abstinentiam congruentem arido victui. Meminit & S. Cyprianus lib. de laps. supra citato: *lumentari eum putamus ex toto corde, ieiuniis, fletibus, planctibus Dominum deprecari, qui ex primo criminis die lauacra quotidie celebrat.* Et Eusebius

lib. 7. hist. cap. 16. pœnitentium actiones describens: priuatim denique sponte sua vel ieiuniis, vel lotionum, ciborumque abstinentia, vel aliis quibus iussus est, semetipsum affligens, tempus expleat, in quantum Episcopus prestituit. Quin etiam S. Pacianus parèn. ad pœnit. dum incommoda, & afflictiones eorum, qui criminis admissi conscientia stimulant, Deo reconciliando operam dabant, ordine exequeretur, luculentissime idem explicauit, inquit: *stere in conspectu Ecclesiæ, perditam vitam sordida veste lugere, ieiunare, orare, pronolui: si quis ad balneum uocet, recusare delicias, si quis ad conuiuium reget, dicere: ista felicitas, ego deliqui in Dominum, & periclitor in æternum perire.* S. autem Ambrosius li. 1. de pœnit. cap. 7. hoc, inquit, insolentis arrogantia, non sancti timoris est, ut fastidio uobis sint, qui uolunt augere pœnitentiam: perpeti uidelicet silentium lachrymas non potestas: non ferunt oculi uestri uilia uestimentorum, illuicem sordidatorum. Adeo vel balneis uti, in honore, & deliciis, vel iisdem carere, in sordibus, & odio apud Christianos habitum est. Ex quo licet cognoscere, durioris uite studio (sicut in initio dixi) baptizatos à lauacris abstinuissè: Curationi si quis aliam adjiciat, ne uidelicet sacri chrismatismis unctio in baptizatis breui deleteretur, eo probabilius sententia erit, quod unctio diu custodiri solitam, paulo ante docuimus.

Rationes
duæ, cur
baptizati à
lauacris
abstinerent.